

Studiju kursa nosaukums		Latviešu valodas kultūras jautājumi	
Apjoms kredītpunktos/ ECTS)	2/3	Apjoms (stundās)	80
Priekšzināšanas	Latviešu valoda C līmenis (C1 vai C2) vai latviešu valoda kā dzimtā valoda		
Zinātņu nozare	Valodniecība		
Zinātņu apakšnozare	Lietišķā valodniecība		
Akadēmisko stundu kopsavilkums		Apjoms (akadēmiskās stundas)	
Tālmācības nodarbības		40	
Kontaktstundas / video lekcijas		8	
Vingrinājumi, pašpārbaudes jautājumi un testi		14	
Patstāvīgie darbi/attālinātās diskusijas		16	
Eksāmena/Ieskautes darbs		2	
1. līmeņa profesionālās studiju programmas	Tiesību zinātnes		
Studiju kursa autors(i)	Dr. philol., Dr.oec. Ineta Kristovska; Dr. philol. Dite Liepa		
Studiju kursa pasniedzējs(i)	Dr. philol. Dite Liepa		
Studiju kursa mērķis:	<p>Kursa mērķis ir raksturot mūsdienu latviešu valodu, latviešu valodas kultūru, pašreizējās valodas normas un sabiedrības attieksmi pret tām, prast piemērot savā praktiskajā darbā gan nostiprinātās zināšanas, gan izmantot arī jaunapgūtās atziņas un rakstīšanas – izteikšanās / pareizrunas prasmes, objektīvi analizējot un izprotot valodā notiekošās pārmaiņas.</p> <p>Studenti gūs izpratni par valodas normu – tās stabilitāti un elastību, izpratni pret kodificētajām normām kā konteksta un situācijas ietekmē vēsturiski mainīgu kategoriju, mūsdienu izteiksmes līdzekļu un iespēju daudzveidību.</p> <p>Studenti pilnveidos nepieciešamās teorētiskās un praktiskās zināšanas valodniecībā (vispārīgās valodniecības, leksikas, frazeoloģijas, terminoloģijas, stilistikas un valodas kultūras kā zinātnes nozares pamatjautājumos); pilnveidos prasmes lietot mutvārdu un rakstu valodu atbilstoši literārās valodas normām, runas situācijai un mērķim, kā arī spēš izprast latviešu valodu kā vienotu sistēmu.</p>		
Prasības kredītpunktu iegūšanai (kursa novērtējuma struktūra):	<p><u>Gala vērtējums</u> tiek aprēķināts (kopā jābūt 100%):</p> <p>Moodle diskusija/patstāvīgais darbs – 40 % Eksāmens – 60 %</p> <p><i>Lai izliktu gala vērtējumu, abās aktivitātēs jāuzrāda sekmīgs vērtējums – ne zemāks nekā 4 balles.</i></p> <p><i>Gala vērtējums ir vidējā atzīme 10 ballu sistēmā, proporcionāli abu minēto aktivitāšu procentuālajam sadalījumam.</i></p>		
Studiju rezultāti			

1. Zināšanas:

 1.1. Studējošais raksturo jēdzienus *valodas kultūra, literārā valoda, tās norma un izpratne* mūsdienu saziņā: runā un rakstos, dialekta lietojumā.

1.2. Studējošais vispārina un nošķir praktiskas zināšanas latviešu valodas lietojumā: lietišķajā saziņā mutvārdos un rakstos, izprotot neliterārās leksikas slāņus un valodas līdzekļu atlasī konkrētā situācijā.

1.3. Studējošais veido saistošu tekstu.

1.3. Studējošais analizē apgūtās kategorijas valodniecības nozarē, īpaši to ilustrējot leksikoloģijā un stilistikā.

1.4. Studējošais pielāgo zināšanas par latviešu literāro valodu, valodas kultūru, objektīvi analizējot un izprotot valodā notiekošās pārmaiņas.

2. Prasmes:

2.1. Studējošais demonstrē praktiskas valodas lietojuma prasmes lietišķajā saziņā.

2.2. Studējošais pielāgo praktiskas atbilstoša stila (zinātnes valodas stila, lietišķo rakstu vai publicistikas) rakstīšanas un runas prasmes nozares prasībām.

2.3. Studējošais orientējas un lieto latviešu leksikogrāfijas avotus (vārdnīcas, tīmekļvietnes, datubāzes u.c. drukātus un elektroniskus resursus).

3. Kompetence:

3.1. Studējošais demonstrē atbilstošu latviešu valodas lietojumu rakstveidā un mutvārdos atbilstošā situācijā.

Studiju kursa saturs

N.p.k.	Temati	Kontaktstundas, video, audio nodarbības	Tālmācības nodarbības	Vingrinājumi, pašpārbaudes jautājumi un testi	Patstāvīgie darbi - attālinātās diskusijas. Patstāvīgā darba apraksts pieejams e-studiju vidē.	Eksāmens/ieskaite darbs
1.	Literārās valodas jēdziens	8	5	14	16	2
2.	Literārā norma, tās avoti un kulturāla cilvēka valoda		5			
3.	Neliterāro vārdu atšķirības		5			
4.	Ieskats valodniecības nozarēs		5			
5.	Raksturīgās kļūdas valodā. Īpatnējās leksikas slāņi		5			
6.	Īpatnējās leksikas slāņi		5			
7.	Frazeoloģismi. Ieskats latviešu valodas leksikogrāfijā		5			
8	Valodas stili		5			
KOPĀ:		8	40	14	16	2

80
Apgūstot studiju kursu un sekmīgi nokārtojot pārbaudījumus, studējošais spēj (*zināšanas, prasmes un kompetences*)

Studiju rezultāti:	Vērtēšanas kritēriji		
	(40-69%)	(70-89%)	(90-100%)
Zināšanas			
Zina un izprot: <ul style="list-style-type: none"> - valodas kultūras jēdzienu, literārās valodas jēdzienu; literāro normu runā un rakstu valodā; - koptas un nekoptas valodas paveidu; - latviešu valodas dialektus, to lietojumu mūsdienās. 	Ir vispārējās zināšanas par latviešu valodas kultūru, literāro valodu, tās normām, koptas un nekoptas valodas paveidu, latviešu valodas dialektiem, to lietojumu, bet nespēj jautājumus izklāstīt plašāk, iesaistīties diskusijā, minēt piemērus, izskaidrot tos un pamatot savu viedokli.	Ir labas zināšanas par latviešu valodas kultūru, literāro valodu, tās normām, koptas un nekoptas valodas paveidu, latviešu valodas dialektiem, to lietojumu; katru jautājumu var izklāstīt plašāk, tomēr nespēj pamatot savu viedokli.	Ir teicamas zināšanas par latviešu valodas kultūru, literāro valodu, tās normām, koptas un nekoptas valodas paveidu, latviešu valodas dialektiem, to lietojumu; katru jautājumu var izklāstīt plašāk un spēj argumentēt savu viedokli.
Zina un izprot: <ul style="list-style-type: none"> - valodas neliterārās leksikas slāņus (barbarismus, žargonismus, vulgārismus); - teikumu uzbūvi un veidošanas principus, saistoša teksta veidošanas principus; - publiskas uzstāšanās pamatprincipus, runas uzbūvi un struktūru atbilstoši uzstāšanās mērķim. 	Ir tikai virspusējās zināšanas par neliterārās leksikas slāņiem, teksta veidošanas principiem, publisku uzstāšanos, bet nespēj minēt leksikas piemērus, nespēj izskaidrot un rakstos izmantot saistoša teksta uzbūves principus, pamatojot tos ar konkrētiem piemēriem.	Ir labas zināšanas par neliterārās leksikas slāņiem, teksta veidošanas principiem, publisku uzstāšanos, spēj minēt atsevišķus leksikas piemērus, spēj daļēji izskaidrot un rakstos izmantot saistoša teksta uzbūves principus, pamatojot tos ar konkrētiem piemēriem.	Ir teicamās zināšanas par neliterārās leksikas slāņiem, teksta veidošanas principiem, publisku uzstāšanos, izmanto leksikas piemērus, skaidro un rakstos izmanto saistoša teksta uzbūves principus, pamatojot tos ar konkrētiem piemēriem.
Zina un izprot: <ul style="list-style-type: none"> - valodniecības nozares, īpaši leksikoloģiju (tās slāņus, nozaru leksiku; vārdu kā leksikas pamatvienību, tai skaitā vārdu daudznozīmību, sinonīmus, antonīmus, homonīmus) un 	Pārzina tikai virspusēji valodniecības nozares, daļēja izpratne par vārda daudznozīmību, leksisko sinonīmiju, frazeoloģiju. Nespēj minēt piemērus.	Pārzina daļēji valodniecības nozares, laba izpratne par vārda daudznozīmību, leksisko sinonīmiju, frazeoloģiju. Min atsevišķus ilustratīvus piemērus.	Pārzina teicami valodniecības nozares, teicama izpratne par vārda daudznozīmību, leksisko sinonīmiju, frazeoloģiju. Bagātīgi un atbilstoši min ilustratīvus piemērus.

frazeoloģiju (t.sk. frazeoloģismus)			
Zina un izprot: <ul style="list-style-type: none"> - izplatītākās ortogrāfijas, morfoloģijas un leksikas un stila kļūdas; - literārās valodas stilus un valodas līdzekļu izvēli atbilstoši stilam; - normas jēdzienu stilistikā un izplatītākās stila kļūdas - leksikogrāfiju (t.sk. vārdnīcu, tīmekļvietņu, elektronisko resursu veidus un izmantojumu) 	Ir tikai virspusējās zināšanas par izplatītākajām ortogrāfijas, morfoloģijas un leksikas un stila kļūdām, vispārēja izpratne par valodas stiliem un atbilstošu valodas līdzekļu atlasītajos, aptuveni orientējas leksikogrāfijas avotu izmantošanā.	Ir labas zināšanas par izplatītākajām ortogrāfijas, morfoloģijas un leksikas un stila kļūdām, laba izpratne par valodas stiliem un atbilstošu valodas līdzekļu atlasītajos, labi orientējas leksikogrāfijas avotu izmantošanā.	Ir teicamās zināšanas par izplatītākajām ortogrāfijas, morfoloģijas un leksikas un stila kļūdām, teicama izpratne par valodas stiliem un atbilstošu valodas līdzekļu atlasītajos, teicami un radoši, ar izpratni orientējas leksikogrāfijas avotu izmantošanā.
Prasmes			
Praktiskas valodas lietojuma prasmes lietišķajā saziņā.	Ir vērojamās grūtības patstāvīgi un veiksmīgi atbilstoši stilam un komunikācijas mērķim atrast nepieciešamos valodas līdzekļus (atbilstošus vārdus, lietišķas frāzes, veidot saistošu tekstu) mutvārdu un rakstveida saziņā.	Spēj patstāvīgi, taču daļēji veiksmīgi atbilstoši stilam un komunikācijas mērķim atrast nepieciešamos valodas līdzekļus (atbilstošus vārdus, lietišķas frāzes, veidot saistošu tekstu) mutvārdu un rakstveida saziņā, nespēj pamatot neveiksmīgo izvēli.	Spēj patstāvīgi, veiksmīgi un radoši atbilstoši stilam un komunikācijas mērķim atrast nepieciešamos valodas līdzekļus (atbilstošus vārdus, lietišķas frāzes, veidot saistošu tekstu) mutvārdu un rakstveida saziņā, spēj pamatot savu izvēli.
Praktiskas atbilstoša stila (zinātnes valodas stila, lietišķo rakstu vai publicistikas) rakstīšanas un runas prasmes.	Ir tikai virspusējās zināšanas par latviešu literārās valodas stiliem, praktiski tās neprot izmantot.	Ir labas teorētiskās zināšanas par latviešu literārās valodas stiliem, praktiski tās prot izmantot daļēji; darbos vērojams stilu sajaukums.	Ir teicamas zināšanas par latviešu literārās valodas stiliem, tās prot izmantot praktiski, atbilstošie valodas izteiksmes līdzekļi izmantoti
Vispārējai lietošanai	Spēkā ar 14.01.2020.	Versija 4	lpp 4 no 7

			pārdomāti, precīzi, radoši, stilistiski veiksmīgi.
Spēj orientēties un izmantot latviešu leksikogrāfijas avotus (vārdnīcas, tīmekļvietnes, datubāzes u.c. drukātus un elektroniskus resursus).	Ir vērojamās grūtības patstāvīgi orientēties un izmantot savā darbā latviešu leksikogrāfijas avotus (vārdnīcas, tīmekļvietnes, datubāzes u.c. drukātus un elektroniskus resursus).	Spēj daļēji orientēties un izmantot savā darbā latviešu leksikogrāfijas avotus (vārdnīcas, tīmekļvietnes, datubāzes u.c. drukātus un elektroniskus resursus).	Teicami orientējas, pilnvērtīgi un radoši savā darbā izmanto latviešu leksikogrāfijas avotus (vārdnīcas, tīmekļvietnes, datubāzes u.c. drukātus un elektroniskus resursus).
Kompetences			
Apgūtas un / vai papildinātas lietišķas latviešu valodas mutvārdu un rakstveida zināšanas.	Trūkst zināšanu lietišķajā latviešu valodā, trūkst izpratnes par atbilstošu valodas līdzekļu lietojumu lietišķajā saziņā.	Ir labas teorētiskas zināšanas lietišķajā latviešu valodā, bet trūkst praktisku iemaņu to izmantojumā, nespēj atrast lietišķajai saziņai piemērotus leksikas un stila izteiksmes līdzekļus.	Teicama lietišķas latviešu valodas lietojuma kompetence, orientējas valodas līdzekļu atlasē un argumentē to.
Apgūti / atkārtoti teksta uzbūves, veidošanas un atbilstoša stila izteiksmes līdzekļu izvēles principi.	Trūkst teksta veidošanas iemaņas, daļēja izpratne par teksta veidošanu un tam atbilstošu izteiksmes līdzekļu izvēli.	Ir virspusējas teksta veidošanas iemaņas, ir izpratne par teksta veidošanu un tam atbilstošu izteiksmes līdzekļu izvēli, taču praktiski darbos to nespēj īstenot.	Ir teicamas teksta veidošanas iemaņas, ir izpratne par teksta veidošanu un tam atbilstošu izteiksmes līdzekļu izvēli, spēj to izmantot praktiski darbos.

Pilnīgota profesionāla un pārliecinoša latviešu valodas lietojuma kompetence mutvārdos un rakstos.	Ir grūtības pārliecinoši un profesionāli lietot latviešu valodu atbilstoši komunikācijas mērķim un situācijai.	Atsevišķās situācijās ir daļējas grūtības pārliecinoši un profesionāli lietot latviešu valodu atbilstoši komunikācijas mērķim un situācijai.	Spēj pārliecinoši un profesionāli, meistarīgi un radoši lietot latviešu valodu atbilstoši komunikācijas mērķim un situācijai.

Iegūto studiju rezultātu apliecinājums

<div>Studiju rezultāti</div> <div>Novērtēšanas metode</div>	1.1–1.5	2.1-2.5	3.1-3.2	
Patstāvīgie darbi	X	X	----	
Attālinātā diskusija	X	X	----	
Eksāmens	X	X	X	

Pamatliteratūra

1.	Freimane I. <i>Valodas kultūra teorētiskā skatījumā</i> . Rīga: 1993 (pieejama elektroniski Valsts valodas komisijas mājaslapā: www.vvk.lv)
2.	Koluža, R. <i>Kas meklē, tas atrod</i> . Latviešu valodas rokasgrāmata. Lielvārde: Lielvārds 2007.
3.	<i>Latviešu valoda</i> (prof. Andreja Veisberga redakcijā). Rīga : LU Akadēmiskais apgāds 2013.
4.	<i>Latviešu valoda</i> . Pareizrakstības un pareizrunas rokasgrāmata. Rīga : Avots 2002.
5.	<i>Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmata..</i> Rīga : Valsts kanceleja, 2016. (arī <i>Vēstule rakstīšanas vadlīnijas</i> . Rīga : Valsts kanceleja 2016)
6.	Skujiņa, V. Lai taptu vārds... Pieejams: http://termini.lza.lv/article.php?id=238
7.	Skujiņa V. <i>Latviešu valoda lietišķajos rakstos</i> . Rīga: 1999 (atk. izdevumi 2003., 2005. un turpmākajos gados)

8.	Rozenbergs, J. <i>Latviešu valodas stilistika</i> . Rīga : Zvaigzne 1995.
9.	Smiltnece, G. <i>Stilistika un morfoloģistika</i> . Studiju materiāli. Liepāja: LiePA2014.
10.	Vispārlietojamo saīsinājumu saraksts. Pieejams: http://vvc.gov.lv/advantagecms/export/docs/komisijas/saisinajumi-1.pdf
11.	Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas lēmumi, pieejami vvc.gov.lv (Komisijas, Latviešu valodas ekspertu komisija, Latviešu valodas ekspertu komisijas pieņemtie lēmumi)

Papildliteratūra

1.	Baltiņš, M., Druviete, I. Ceļavējš cilvēku ciltij. Valoda sabiedrībā. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2017.
2.	Blinkena, A. <i>Latviešu interpunkcija</i> . Rīga : Zvaigzne ABC, 2009
3.	Druviete I. <i>Skatījums. Valoda, sabiedrība, politika</i> . Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2010.
4.	Kramiņš, E. <i>Retorikas rokasgrāmata. Runāsim skaidri, spilgti, iedarbīgi!</i> (nodaļas „Runa saziņā”, „Saziņas dalībnieku mijiedarbība”) Rīga: Turība, 2016, 12.–82.lpp.; 493.–512.lpp.
5.	<i>Latviešu valodas gramatika</i> . Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013 (atkārtoti 2015).
6.	Laugale, V, Šulce, Dz. <i>Lielo burtu lietojums latviešu valodā: ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi</i> . Rīga: LVA 2012.
7.	<i>Literārā valoda un normas lingvistiskajā praksē: Eiropas pieredze un tradīcijas</i> . Autoru kol. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, apgāds Zinātne 2014.
8.	Mūze, B., Pakalna, D., Kalniņa, I. <i>Bibliogrāfiskās norādes un atsauces</i> . Metodiskais līdzeklis. Rīga: 2005. (kursdarbu u.c. zinātnisku darbu noformēšanai)
9.	Paegle Dz., Kušķis J. <i>Kā runā latvietis</i> . Rīga : Zvaigzne ABC 2002.
10.	<i>Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata</i> . Rīga : Tulkošanas un terminoloģijas centrs 2006.
11.	<i>Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi</i> . Rīga: Latviešu valodas aģentūra (iznāk kopš 2005.gada)

Ieteicamā periodika

1.	Elektroniskās vārdnīcas (www.tezaurs.lv), Valsts valodas centra (vvc.gov.lv) un Latviešu valodas aģentūras (www.lva.lv) tīmekļvietne
2.	Akadēmiskā terminu datubāze (http://termini.lza.lv/term.php),
3.	Valsts valodas centra (vvc.gov.lv) un Latviešu valodas aģentūras (www.lva.lv) tīmekļvietne;
4.	Latviešu valodas pareizrakstības un pareizrunas vārdnīca (Rīga: Avots, 1995; atkārtoti arī vēlāk) Svešvārdu vārdnīca, Sinonīmu vārdnīca, Latviešu valodas slenga vārdnīca, u.c.